

L.J. Ross

ANGELAS

INSPEKTORIAUS RAJENO DETEKTYVAS

*Aš buvau stiprus vaikiną ir išgyvenau; bet
nuodai slypėjo žaizdoje, o žaizda liko atvira
amžiams.*

— Vladimiras Nabokovas

PROLOGAS

1990 metų Velykos

Koridoriuje buvo tylu lyg kape.

Ankstyvo rytmečio šviesa krito pro apmusijusį lango stiklą, šokdindama dulkių sūkurius ore, persmelktame sutręšusios medienos tvaiko. Grindys girgždėjo po mergaitės kojomis, šioms vikriai tipenant ant pirštų galiukų. Skubėdama koridoriumi ji skaičiavo vienuolių celes, o pati stengėsi likti šešėliuose.

Viena, dvi, trys, keturios.

Priėjusi paskutiniašias duris, pasuko senovinę varinę rankeną ir įslinko į bendrą vonios kambarį. Vogčiomis apsižvalgiusi į abi puses, mergaitė priklaupė ir pasižiūrėjo po aplūžusių kabinų apačia. Įsitikinusi esanti viena, nuėjo į paskutinę kabiną, užsilipo ant sueižėjusios tualetų sėdynės ir ištįsusiomis kojomis užsiropštė ant apsilaupiusios palangės. Senų dažų sluoksniai buvo tvirtai prilipinę lango rėmą, tačiau per pastarąsias savaites mergaitė buvo šiek tiek jų atkrapščiusi. Ji visu svoriu įsiremė į apmusijusį langą, ir rėmas ėmė slinkti.

Prakaito lašai išmušė kaktą jai taip besigalynėjant, bet galiausiai langas pasidavė ir plačiai atsivėrė, įleisdamas šalto oro gūšį į pridvisusį tualetą. Mergaitė atkišo veidą vėjui tarsi narve laikomas žvėris, nujaučiantis laisvę.

Svaiginantis pojūtis.

Trokšdama dar daugiau oro, ji liesu kūnu prasispraudė pro atsivėrusį plyšį ir išsviro virš nuožulnaus stogo. Basų kojų pirštais

kabindamasi į samanotas čerpes, ėmė slinkti žemyn, nutekamojo latako link. Atplyšusi palaida čerpė garsiai nudardėjo stogu ir nukrito tolokai po juo ant žemės. Ryto tyloje garsas nuaidėjo kurtinamai. Mergaitė sustingusi palaukė norėdama įsitikinti, kad namo viduje žmonių miegas nebuvo sutrikdytas, tačiau ausyse tik būgnais mušė jos pačios nerami širdis.

Pasislinkusi ligi krašto, ji žvilgtelėjo žemyn ir išsyk atšlijo nuo pamatyto vaizdo — penkiasdešimties pėdų prarajos, besibaigiančios kietai suplūktu grindiniu.

Apimta dvejonių, mergaitė dirstelėjo atgal į siaurutį tualetu langą. Akimirką pasirodė, kad langas žiūri į ją tamsia pikta akimi.

Grijžk!

Sudrebėjusi mergaitė nusuko žvilgsnį nuo lango į laukus ir miškus, plytinčius už teritorijos ribų. Susigūžusi ant stogo ji tyrinėjo gimtąjį kraštovaizdį, ir širdyje ėmė skleistis kur kas šviesesnės ateities viltis, kurios iki šiol nė nedrįso vaizduotis.

Labai atsargiai mergaitė nukorė kojas nuo akmeninės sienos ir jomis apsvijo lietvamzdį, o šis nuo jos svorio išleido metalinę aimaną, tarsi įspėjimą vis dar snaudžiantiems namo viduje.

Nuslydęs per pusę vamzdžio iki žemės, mergaitės kūnas tirtėjo iš nuovargio. Atslūgo pirma adrenalino banga, ir ji pajuto, kaip gelia subraižytas kojas, kaip kausto šaltis ir skrandį spaudžia alkis. Mergaitė stengėsi kaip nors išsilaikyti nenukritusi, bet virpantys raumenys atsisakė klausyti. Nagai gremžė surūdijusį metalą, pro lūpas išsiveržė nevilties aimana ir aidu nuvilnijo rytmečio tyloje.

Lėtai ir neišvengiamai pirštai ėmė slysti, gniaužtai atsileido. Aiktelėjusi lyg smaugiama mergaitė pajuto, kaip kūnas lošiasi atgal ir krinta žemyn, žemyn, žemyn iki grindinio, kur susmunka, šleikščiai trakstelėjęs.

Rytuose patekėjo saulė. Jos spinduliai, pradeginę miglą, šiluma nurausvino Nortumberlando kalvas ir klonius, apšviesdami

mergaitės kūną, tysantį ant žemės, persisukusį ir sulaužytą. Blyškios rankos buvo išskėstos, o ilgos raudonplaukės gijos susivėlusios supo liesą veidelį tarsi liepsnojanti angelo aureolė.

Po dvidešimt šešerių metų

Vyriškio akys užsimerkė lyg fotoobjektyvo užsklanda, bet jos veidas atmintyje liko įsirėžęs amžiams; švelni mergaitės, pražystančios moteriškumu, oda. Gerklę jam užspaudė ašaros, pasrūvusios skruostais. Skausmas vis dar gyvas. Jis lydėjo vyrą nuolat, ta nepaliaujanti gėla, it maitėda graužianti pūliuojančią žaizdą.

Jo angelas.

Per visus šiuos metus ji vis dar eina šalia. Jis matė ją kiekvieną mielą dieną — parduotuvės vitrinose atspindyje, šmėsteliniame praeivės veide. Ir kasnakt jam miegant, juodu vėl būdavo kartu.

Mąstydamas apie savo mergaitę, jis pamažu atleido gniaužtus aplink moters kaklą, staiga suvokęs, kad ši senokai nebesipriešina.

Vizijai išsisklaidžius, vyriškis išplėstomis akimis susižavėjęs spoksojo į moters kūną, susmukusį ant grindų jam prie kojų. Stėbėjo, kaip jos siela atsiskiria nuo kūno ir kyla į aukštybes pasitikti savo Kūrėjo; ir vyriškį apėmė pasitenkinimas. Jis išgelbėjo ją; išganė.

Dievas yra gėris.

Dviem virpančiais pirštais vyriškis persižegnojo.

1 skyrius

Penktadienis, kovo 25-oji

Didysis penktadienis

Tarp antkapių Vakarinio Kelio kapinėse tvyrojo baugi ramuma. Drėgni miglos čiuptuvai sukuriavo ir aplink veidą vyriškiui, kai jis vilkosi geltonos spalvos neoninę apsauginę striukę ir ruošėsi žengti ant nelygios žemės. Dangumi slinko švininiai debesys, kur ne kur pramušami saulės spindulių, skystais šviesos dryžiais protarpiais nušviečiančių Niukaslą prie Taino. Už kapinių tvoros miestas budo naujai dienos. Rąžydamiesi, žiovaudami jo gyventojai laukė ilgojo Velykų savaitgalio, neapsunkinto kasdieniais darbais.

Tačiau Kitui Vilsonui ši diena išaušo kaip bet kokia kita. Mirusiuosius visgi tenka laidoti, nors gyvieji lyg ir neturėtų būti tuo apkraunami laisvadieniais. Nupėdinęs išmindžiotu takeliu, Kitas įjungė nedidelį ekskavatorių. Užburzgęs variklis nejaukiai suardė iškilmingą milžiniškų kapinių rimtį, bet duobkasiui tai buvo nė motais. Po dvidešimties metų darbo su sunkiąja technika jo klausla buvo gerokai atbukusi. Juolab kad tiksliai dešimt pastarųjų metų jis naudojos apsauginiu galvos apdangalu. Net ir dabar Kitui atrodė kvaila dėtis šalną ir ausines vien dėl prietaiso, neką didesnio už visų šlovinamą golfo vežimėlį.

Nuvairavęs žemkasę išilgai kapinių pro vejoje styrančius plikus antkapius, jis pasuko į plačią pagrindinę alėją, kur rikiavosi prabangūs paminklai, išpuošti Mergelės Marijos statulomis ir balto grani-

to angelais. Kitas puikiai suvokė, kad vienatvės valandos, praleistos tarp paminklų, pastatytų mirusiems žmonėms ir jų seniai sutręšusiems kūnams, vargu ar gali būti pavadintos puikia karjera. Nors, kita vertus, jis visuomet mėgavosi savo paties draugija. Jo nelabai jaudino pasakojimai apie vaiduoklius, o ir Bažnyčia ne itin tikėjo.

Sykį miręs, miręs ir liksi.

Žemkasė dūzgė, vairuojama išilgai išorinės kapinių sienos. Virš jos sklindantis automobilių eismo ūžesys priminė, kad gyvenimas tęsiasi, bet Kitas to negirdėjo. Jis tyliai švilpavo futbolo sirgalių himną ir laukė nesulaukė, kol baigiantis dienai galės su bičiuliais riebiai pasivaišinti „Vilties ir inkaro“ užkeigoje.

Nuvairavęs ekskavatorių palei virtinę naujų kapų, jis sustojo prie plotelio, skirto kažkokiam senam griuvenai, užvertusiam kanopas praeitos savaitės pradžioje.

Kitas išjungė variklį, palinko virš žemkasės ir įsižiūrėjo į žemę.

Dirva buvo neseniai perrausta.

Užkasta negrabiai, tikrai jau ne pagal *jo* standartus. Kraštai nelygūs, neatitinkantys tiesių *jo* kastuvo linijų, bet abejonių neliuko — čia pūpsančio šviežio žemių kauburėlio neturėjo būti.

Piktai prunkstėlėjęs, Kitas nužvelgė kelis akrus ką tik apvažiutos teritorijos ir apsistojo ties akmeniniais pastatais bei krematoriumu tolimajame kapinių kampe. Tarybos administratorius, matyt, bus padaręs kokią nors kompiuterinę klaidą, nes vis neatitraukia akių nuo rodomų per televizorių „Džiordžio pakrantės“ serijų, irzliai pagalvojo Kitas. O dabar jam kaip kokiam mugės juokdariui teks dar kartą kasti jau kažin kada iškastą duobę.

Dar kartą žvilgtelėjo į planą ir pamatė storą varnelę, aiškiai žyminčią reikiamą plotą. Kramtydamas iš vidaus žandą svarstė, kaip geriau padarius, paskui išsitraukė savo mobiliojo telefono plytą ir mėsingu smiliumi nuspaudė administracijos numerį. Kai niekas neatsakė, pamėgino prisiskambinti tiesiai į tarybą.

Įsijungė Niukaslo miesto tarybos balso paštas: *Biuras uždarytas. Dirbame nuo devynių iki penkių...* Kitas sulojo į telefoną, reikalaudamas jam atskambinti, ir kuo greičiau; tuomet išlipo iš žemkassės ir parąžęs skaudamą nugarą ėmė laukti. Iš patirties žinojo, kad žinutės automatiškai peradresuojamos gedulo paslaugų tarnybai, o iš ten — tešlagalvių idiotų gaujai, atsakingai už jo padalinį. Panašu, kad visi jie šiltai tebelindi pataluose ir nė nesiruošia cyptelėti. Mindžikuodamas sunkiais, plienu kaustytais auliniais drėgna žole, Kitas išsiblaškęs pagalvojo apie praeito vakaro lietų. Giliai įkvėpė rasa kvepiančios žemės aromato.

Didžiai jo nuostabai telefonas kišenėje suvibravo, ir jis suskubop krapštyti jį lauk.

— Kitai? Čia Keilė. Gavau tavo žinutę. Kas nutiko?

— Kažkas čia karališkai susikniso, meilute, — išdrožė jis, pridėjęs mažybinį žodį tik tam, kad padarytų nuolaidą moteriai. — Štai stoviu, pasiruošęs kasti kapą, bet jame jau kažkas yra.

Pyptelėjęs telefonas nutilo: Keilė paleido kompiuterį ir, prisijungusi prie darbinės sistemos, plane suskubo ieškoti reikiamos kapavietės pagal Kito pasakytą numerį.

— Na štai, Kitai. Priešais save turiu duomenų bazę. — *Vėl pauzė.* — Ar esi tikras, kad kapavietė jau panaudota? Nematau, kad būtų pažymėtas palaidojimas.

Pavartęs akis, Kitas dirstelėjo į žemių kauburėlį.

— Aha, katyte. Stoviu štai čia ir žiūriu į šviežią krūvą mėšlo.

Dabar stojo ilgesnė pauzė.

— Gerai, klausyk: pasistengsiu surasti ką nors iš kapinių darbuotojų ir pasiaiškinti, gal įsivėlė kokia nors klaida. Be to, pasišnekėsiu su Siuze, nes gal ji bus pamiršusi atnaujinti duomenų bazę.

Džiugiai šūktelėjusi „laikykis, ate“, ji paliko jį stovėti kur stovėjus.

Paspoksojęs į telefoną sudiržusioje rankoje, Kitas įkišo jį kišenėn. Saulė, pamažu laimėjusi mūšį su debesimis, pro kylantį garą liejo savo karštus spindulius lyg paguodą ant tyliųjų kapinių. Yra ir blogesnių vietų, nusprendė Kitas ir parimo laukti atsišliejęs į savo mašiną. Pasikasė nubalčius smakro šerius; persibraukė ranka per galvą, kurią puošė storų šviesių plaukų kupeta jau žylanti ties smilkiniais. Moterys visuomet nustebdavo, kad duonai jis užsidirba kasdamas kapus, nes joms tikriausiai atrodė, kad tuo užsiimti gali tik grėsmingai atrodantys praplikę seniai, mėginantys susikrapštyti porą centų pragyvenimui, o ne tokie kaip Kitas, atrodantis tarsi Alenas Šyris*, jeigu labai pasistengia.

Šyptelėjęs iš savo minties, Kitas nuleido žvilgsnį ir įdėmiai įsižiūrėjo į negrabiai suverstas žemes. Dirva buvo sodri, tamsiai ruda, pamaišyta su velėnos gumulais. Pernakt lietus ją paplovė, ir dabar purvo kauburėlyje iš abiejų šonų matėsi pėdsakai, kur vanduo nutekėjo upeliais. Neturėdamas ką daugiau veikti, užsisvajojęs, Kitas ėmė žvilgsniu sekti vandens takelius.

Staiga širdis krūtinėje paskutinį kartą smarkiai trinktelėjo ir sustojo it prikalta.

Kitas palinko arčiau. Širdis vėl ėmė virpėti ir karštligiškai daužytis, o protas labai labai lėtai stengėsi įsisąmoninti, ką mato.

Iš žemės į jį spoksojo vieniša negyva akis.

Už kelių mylių į pietus detektyvas vyresnysis inspektorius Maksvelas Finli-Rajenas su panašiu smalsiu siaubu apžiūrino savo miegamojo grindis. Ant kilimo mėtėsi paskleisti vestuvių žurnalai, o į kosmetinį staliuką stovėjo atremta nedidelė kamštinė lentelė, prikaišyta tos pačios tematikos mažmožių. Jam buvo aiškiai pasakyta,

* *Alan Shearer* (g. 1970) — anglų futbolininkas.

jog tai yra vadinamoji „nuotakos lenta“, būtinas kiekvienos nuotakos atributas. Be abejo, juk negali žmonės patraukti į artimiausią civilinės metrikacijos biurą, pasakyti kelis žodžius vienas kitam ir po to ilgai bei laimingai gyventi. Ne, ne ir *ne*. Reikia kostiumų ir kaklaraiščių, suknelių ir skrybėlių bei — Dieve jiems padėk — susižavėjusios minios. Jis tik darė prielaidą, kad visi tie prašmatnūs galvos apdarai yra skirti apžavėti visus, žvelgiančius į jaunavedžius, nes antraip žmonės labai nusivils.

Rajenas paskubomis siurbtelėjo dosnų gurkšnį stiprios kavos iš rankoje laikomo puodelio ir pats sau paliepė nepanikuoti. Juk pagaliau jis yra žmogžudysčių detektyvas. Padarė galą kulto ratui; lošė kauliukais su mirtimi ir išgyveno, kad ateities kartoms turėtų ką papasakoti.

Bet anksčiau nebuvo matęs nieko panašaus.

Į kambarį valso žingsniu įsisuko jo nevilties kaltininkė, rankose spausdama dar vieną krūvą žurnalų ir šūsnį neatplėštų vokų. Tamsius plaukus buvo susikėlusį į uodegą, ant džinsų užsimetusi raudoną megztinį, basomis kojomis. Pro atdaras duris išgirdęs devinto dešimtmečio baladės melodiją, Rajenas priėjo prie išvados, kad jūdviejų radijas ir vėl rado kelią į jos mėgstamiausią stotį.

Metusi į jį žvilgsnį, daktarė Ana Teilor užgniaužė juoką.

— Pamaniau, kad galėtume kartu visa tai peržiūrėti ir apsispręsti dėl mudviejų vestuvių paskutinių smulkmenų.

Blykšdamas Rajenas išlaikė pasigėrėtinai ramų veidą.

— Ką dar galėtume aptikti? — jis buvo priblokštas. — Juk šiam valstybinės svarbos įvykiui ruošmės beveik septynis mėnesius...

— Turime apsispręsti dėl dovanų svečiams, — piktdžiugiškai paaiškino Ana.

— Dovanų svečiams?

— Aha, — džiugiai sulinksėjo galva, tėkšdama žurnalų krūvą

ant lovos. — O be to, reikia atplėšti laiškus ir pažiūrėti, kas pažadėjo atvykti, o kas...

Tai Rajeną pribaiгė. Įsivaizduodamas, kaip nesibaigianti diena skęsta popieriuose, jis apsisprendė, kad jam jau užtenka.

— Juk žinai: kad ir ką nuspręsi, man bus gerai, — tarė slinkdamas durų link. — Aš ketinau trumpam išvažiuoti.

Anos lūpos suvirpėjo.

— Na, jeigu taip manai.

Rajenas jau buvo žengias pro duris, kai staiga šaižia „Indianos Džounso“ melodija suskambo jo mobilusis ir ekrane pasirodė dispečerinės numeris.

— Darbas! — sušuko jis džiugiai.

Detektyvas seržantas Frenkas Filipsas plačiai nusižiovavo ir pralindo pro policijos juostą, kabančią skersai įspūdingų geležinių vartų, vedančių į Vakarinio Kelio kapines. Rankos kilstelėjimu pasisveikino su dviem konstebliais, kurie stovėjo sargyboje ir žurnale žymėjosi visus įeinančius bei išeinančius. Pats Vakarinis Kelias kilo į stačią įkalnę, ir eismo srautas lėtai judėjo aukštyn iš miesto į vakarų pusę — automobiliai piktai dzeržgė pavaromis, nes jų savininkai, be abejonės, nesijautė laimingi, kad tenka vilktis į darbus tokią šventinę dieną.

Kaip ir jis pats, pagalvojo Frenkas, įsivaizduodamas mieguistą raudonplaukę ir sumuštinį su traškia šonine, kuriuos teko paaukoti, kad atkaktų čia.

Geriau apie tai nemąstyti.

Priekyje stūksojo dvi akmeninės koplyčios, sujungtos vienuolyno pastatu ir varpine su laikrodžiu, kurio didžiulės kaltinės geležies strėlės rodė pusę dešimtos. Frenkas žinojo, kad už vienuolyno yra Atminimo parkas, kur kadaise buvo išbarstyti jo paties tėvo

pelenai. Filipisas mintimis nukeliavo į aną vėjuotą dieną devinto dešimtmečio pabaigoje, ir jam prieš akis iškilo ryškus vaizdas: vyriškis su kur kas daugiau plaukų ir gerokai mažesniu pilvu, vilkintis smėlio spalvos striukę su gobtuvu, po kaire pažastimi spaudžiantis nedidelę urną. Buvo šalta sausio diena, kur kas šaltesnė nei šiandien, bet pats jis jautėsi atbukęs šalčiui. Skubiai nustūmęs prisiminimus šalin, seržantas apsidairė ir pastebėjo nusikaltimo vietos tyrėjų furgoną bei skubiosios pagalbos automobilį, apsisukantį galu, kad dvirerės durys būtų lengviau prieinamos.

Filipsas rado savo vyriausiąjį tyrimo pareigūną stovintį ant storo plastikinio pakloto, patiesto ant drėgnos žemės, per kelias pėdas nuo atkasto kapo tolimajame kapinių gale. Rajenas atrodė išties išpūdingai: aukštas vyras stovėjo visiškai nejudėdamas, tik vėjo gūšiai retsykliais plaikstė ant kaktos jo juodų plaukų kupetą. Po ja pilkos akys šaltakraujišku žvilgsniu stebėjo aplinką, nepraleisdamos nė smulkmenos. Netoliese lūkuriavo nusikaltimo vietos tyrėjų vyresnysis Tomas Folkneris, apsiginklavęs masyviu fotoaparatu, pasiruošęs fiksuoti pirminę nusikaltimo vietos apžiūrą.

Abu vyrai išgirdo artėjantį Filipą.

— Labas rytas, Frenkai, — pasisveikino jie unisonu.

— Sveikučiai, — kuo ramiausiai atsakė tasai. — Kas čia per velniava?

— Pats pasižiūrėk, — tarė Rajenas, žengdamas į šoną ir rodydamas į didžiulę teismo ekspertizės palapinę, išskleistą nusikaltimo vietai apsaugoti.

Filipsas kyštelėjo galvą pro plyšį vidun.

— O Dievulėliau, — žioptelėjo jis jausdamas, kaip susuka skrandį.

Jis stebėjo, kaip nusikaltimo vietos tyrėjų komanda pradeda lėtą bei skausmingą procesą, iš duobės iškeldami moters kūną.

Šiugždant kombinezonams, vyrukai braukė žemes nuo subjauroto veido, amžiams sustingusio nuostabos grimasa.

Bet didžiausią išpūdį darė akys. Atmerkotos ir spoksančios, aprauktos pieno baltumo mirties migla, nieko nematančios, tačiau dėl to nė kiek ne mažiau skvarbios.

— Vien tik merginos, — išspaudė Filipsas, stumdamas gerklę kylantį gumulą.

Nieko nesakydamas Rajenas ir toliau stebėjo, kaip dirba ekspertai, smulkiuose žemės grumstuose ieškodami įkalčių, dėliodami juos į maišelius bei imdami tepinėlius.

— Kas pranešė?

— Kažkoks vyriškis, Kitas Vilsonas, paskambinęs prieš valandą.

Rajenas žvilgtelėjo sau už nugaros į vartus ir prie jų sugužėjusius policijos automobilius su geltonais ir mėlynais neoniniais užrašais ir pridūrė:

— Jis dirba Niukaslo municipaliniu duobkasiu. Kiek žinau, Vilsonas atvyko į darbą aštuntą, ketindamas kasti kapą rytojaus laidotuvėms. Ir štai ką rado.

Filipsas niūriai linktelėjo.

— Įdomu, kad buvo pasirinkta būtent ši vieta, kai yra tiek visokių kitų.

— Tikrai. Nemanau, kad esu kada nors sutikęs žudikų, laidojančių savo aukas kapinėse. O tu?

— Ne, — nukirto Filipsas. — Mačiau tik lavonų, sumestų į upes, paliktų miškuose, supakuotų į šiukšlių maišus ir panašiai. Regis, turime išimtį.

Rajenas liūdnam nusišypsojo.

— Kaip suprantu, miesto taryba neturi įrašų apie neteisėtus kapus? — pasiteiravo Filipsas.

— Jokių. Gal ir yra buvę, kad žmonės niekam nepranešę

slapta pakastų savo mirusią močiutę, bet tokių atvejų retai pasitaiko.

Suspaudęs lūpas, Filipsas stebėjo, kaip teismo ekspertai braukia žemes nuo moters veido ir atidengia purvu sukepusias raudonplaukes gijas. Nuo to vaizdo jam nejaukiai sudilgčiojo nugara, kadangi Frenkas išsyk pagalvojo apie savo partnerę detektyvę inspektorę Denisę Makenzi, kurios ilgi raudoni plaukai dar šįryt driekėsi jam skersai krūtinės.

Jis atsikrenkštė.

— Nepanašu, kad ji būtų kažkieno močiutė.

Juodu pastovėjo kelias akimirkas tylėdami, kol buvo iškeltas visas moters kūnas, tarsi atidengiant įkapes. Ji iškilo iš po žemių plačiai atsimerkusi, atkragusia pasmakre. Liūdnam stebint, kaip ištįsęs sliekas keliauja moters kūnu, leisdamasis nuo kaklo petimi, Rajenui šmėstelėjo mintis apie „Šaloto damą“*.

— Folkneri? — tarstelėjo jis griežtai. — Ar turi kokių nors minčių?

Prieš atsakydamas vyriškis dar kartą spragtelėjo fotoaparatu ir pritūpė šalia kūno, prieš tai kelis kartus slystelėjęs ant plastikinio pakloto, bet išsilaikė nepargriuvęs. Pasitaisęs akinius įsižiūrėjo į lavoną rudomis, šuniškai liūdnomis akimis.

— Per anksti ką nors sakyti, o be to, nesu patologas. Bet jeigu reikėtų lažintis, tuomet galvą guldychiau, kad ji buvo pasmaugta. Pažiūrėk štai čia, — mostelėjo jis pirštinėta ranka į stambų violetinį rėžį aplink moters kaklą, o paskui čezėdamas kombinezonu atsistojo.

Rajenas dėmėjosi jo žodžius, stebėdamas smulkų sutrūkinėjusių kraujagyslių voratinklį aplink moters akis.

* Anglų poeto lordo Alfredo Tenisono (*Alfred Tennyson*, 1809—1892) lyrinė baladė „Lady of Shalott“.

— Kas čia?

Visi atsigręžė, sekdami jo žvilgsniu, ir stebėjo, kaip vienas iš jaunesniųjų ekspertų valo žemes nuo nedidelio kartoninio lakšto apspurusiais kraštais ir deda jį į permatomą įkalčių maišelį.

Rajenas ištiesė ranką, imdamas ištepliotą raštelį. Jame buvo parašyta:

*Et ego te absolve a peccatis tuis in nomine Patris, et Filli,
et Spiritus Sancti.*

— Ką tai reiškia? — pasiteiravo Folkneris.

— Čia lotyniškai, — paaiškino Filipsas. — Taip sako kunigas, suteikdamas išrišimą. „Aš tave išrišu iš tavo nuodėmių vardan Dievo — Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.“

Žvilgtelėjęs į Rajeną, seržantas pastebėjo jo veide nuostabą.

— Mama su tėčiu buvo katalikai, — paaiškino jis. — Vaikėzu būdamas, eidavau mišių kiekvieną sekmadienį.

— Bet dabar jau nebeini?

— Dabar jau nebe.

Vyresnysis inspektorius daugiau nekamantinėjo. Jis pats niekuomet nepripažino jokios organizuotos religijos, tad ir neklausinėjo, kodėl žmonės tiki ar atsimeta nuo tikėjimo.

— Nemanau, kad ji pati būtų tai pasirašiusi, — tik tiek tepasakė Rajenas, grąžindamas Folkneriui raštelį užregistruoti kaip įkaltį.

Frenkas Filipsas dirstelėjo į užrašą ir suurzgė:

— Parašyta nenuvalomu žymekliu.

Matyt, jiems pasitaikė praktiškas žudikas.

— Kad ir kas būtų tai padaręs, jis nusprendė atgabenti kūną čia, būtent į šią vietą, užuot atsikratęs juo bet kur kitur, kur lavonas būtų ne taip greitai rastas. Užkasė negiliname kape ir dar raštelį paliko.

— Manai, žudikas *norėjo*, kad kūnas būtų rastas? — paklausė Frenkas.

— Galbūt. Kita vertus, galbūt tiesiog nepasivargino, — apmetęs žvilgsniu visą teritoriją, Rajenas kalbėjo toliau: — Ir vis dėlto jis rizikavo. Savaitgaliais ir per šventes kapinės atidarytos nuo devynių iki be penkiolikos penkios. Drįsčiau sakyti, kad mūsiškis nusikaltėlis atkako čia po darbo valandų, prisidengęs tamsa, todėl jam kažkaip reikėjo nusigauti iki vietos. Teritorija aptverta, vartuose nematyti įsilaužimo žymių, todėl pamąstykime, kaip jis įėjo. Tegul patruliai išsukuoja prieigas. Be abejo, kas nors bus kažką matęs.

Seržantas pritariamai linktelėjo:

— Pasiteirausiu apie vaizdo stebėjimo kameras.

Pusiau nusigręžęs, vyresnysis inspektorius jau ruošėsi eiti, palikti ekspertą Folknerį dirbti savo darbo, bet staiga sužiuro į dar vieną ryškėjantį vaizdą. Ekspertų komandai mikliai atkasinėjant visą moters kūną, Rajeno viduriuose sukilo šleikštulys. Moters rankos buvo sukeltos virš galvos tarsi piruetą darančios balerinos; tamsiame purve bolavo jos blyškiai pilka oda. Palaidinės rankovių audinys buvo suplėšytas į skutelius ir vėduokle išskleistas aplink rankas. Kojos, vis dar apmautos tamsmėlynėmis kelnėmis, gražiai suglaustos; juodi bateliai suglausti nosimis; pėdos ištiestos.

Ne, suvokė Rajenas, žiūrėdamas į kūną ir prisimindamas raštelį. Ne balerina.

Žudikas suteikė jai sparnus.

2 skyrius

Kaimyninėje Nortumberlando grafystėje detektyvė inspektorė Denisė Makenzi ir detektyvas konsteblis Džekas Lauersonas stovėjo priešais akmenėliais apmūrytą vieno aukšto namą, stūksantį aklagatvyje vaizdingojo Rotberio miesto pakraštyje. Prašmatniame bei turtingame grafystės kampelyje, per kelias mylias nuo Niukaslo, lengvai pasiekiamo maloniai praskriejus A1 greitkelio. Čia pasibalinę savo grynaveislius žirgus gatvelėmis kaukšėjo raiteliai, vinguriuodami tarp patrauklių Viktorijos laikus menančių akmeninių namų, besimaudančių saulės šviesoje ir gražiai derančių prie derlingų laukų kraštovaizdžio.

Pro kaimyninių namų langus, uždangstytus nėriniais bei kartūninėmis užuolaidomis, pareigūnų veiksmus stebėjo kelios poros įdėmių akių. Makenzi mąstė, kad vietiniai smalsuoliai jos darbe yra ir palaima, ir prakeiksmas. Jeigu už kiekvieną geranorišką kaimyną, suteikusį klaidinančios informacijos, neva padėsiančios tyrimui, ji gautų po svarą, būtų ištis labai turtinga moteris.

Jiedu persimetė keliais žodžiais su duris saugančiu policijos konstebliu, paskui žengė vidun pasižiūrėti, kas ten laukia. Paskubomisestas žvilgsnis paliudijo, kad čia vyravo aistra švarai ir tvarkai, besiribojanti su manija. Knygos bei muzikos diskai buvo sudėti pagal abėcėlę, pagalvėlės be menkiausios raukšlės supurentos, krosnelė švytėjo neblėstančia švara.

Viskas nepriekaištingai tviskėjo, išskyrus pačią namų šeimininkę, kurios pūvantis kūnas darkė idealiai išplautas svetainės grin-

dis. Detektyvė inspektorė sustingo tarpduryje ir nežengė vidun, kad nepripėduotų įvykio vietos.

— Kas apie ją žinoma? — paklausė Lauersonas, keldamas akis į palubes, kad atsigautų nuo patirto smūgio.

Denisė mintyse pagyrė vaikiną dėl stipraus skrandžio. Su lai-ku imi priprasti.

— Barbara Hjuit, šešiasdešimt penkerių metų amžiaus. Jokių akivaizdžių smurto požymių, bet sunku pasakyti, nes kūnas gero-kai suiręs.

— Kas pranešė?

— Valytoja, — atsakė Makenzi, apžiūrinėdama mažmožius kambaryje. — Ji turi raktus nuo namų ir šįryt kaip įprastai pati atsirakino duris. Greičiausiai Barbara buvo pažadėjusi papildomą atlygį už darbą šventinę dieną.

— Tikrai? — nustebo konsteblis. — Juk ponია gyvena viena. Kiek netvarkos gali vienas žmogus pridaryti?

Inspektorė atidžiai pažiūrėjo į Barbaros lavoną.

Sukaupęs narsą Lauersonas irgi nudūrė akis į masę ant grindų ir išsyk pajuto, kaip nuo vaizdo ima maištauti skrandis. Išpurტės moteriškos kūnas akivaizdžiai taip pragulėjo ne vieną dieną. Jis buvo nenatūraliai melsvai pažaliavęs, pūslėmis nuėjusioje odoje tarpo ir knibždėjo iš lėliukių besikalantys kirminai, susitelkę trąšiose kūno ertmėse, o sudvisusiame ore skrajojo pulkai musyčių. Aplink lavoną telkšojo kraujo ir kitų skysčių balutė, pamažu susigerianti į kilimą ir pradedanti trauktis pluta. Aitrų mirties tvaiką galėjai kone užčiuopti.

— Na taip, vaizdas nekoks, — įvertino Makenzi, sunkiai kvėpuodama pro sukąstus dantis. — Dispečerinės nuomone, šiuo atveju reikėtų kviesiti nusikaltimo vietos tyrėjų komandą. Pažiūrėti išties bjauru, bet aš čia nematau nieko neįprasta. Gal ką nors praleidau?